

דף תרגול: החייאת השפה העברית ואליעזר בן־יהודה

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את תהליך החייאת הדיבור העברי
- להבין את תרומתו של אליעזר בן־יהודה לשפה
- לתרגל מילים וביטויים הקשורים לנושא

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – שאלות הבנה

1. א – לתפילה וללימוד
2. ב – לדבר עם המשפחה רק עברית
3. א – הוא היה הראשון שעברית הייתה שפת אמו
4. ב – מילון גדול
5. א – ייסד עיתונים בעברית

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – העברית שימשה בעיקר לתפילה וללימוד
2. נכון – הוא יצר מילים חדשות לחפצים ולמושגים שחסרו
3. נכון – כך מסופר על בנו
4. לא נכון – הוא חיבר מילון גדול
5. לא נכון – הוא ייסד עיתונים בעברית

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. תפילה
2. עברית
3. אמו
4. מילון
5. חידש

חלק ד' – התאימו בין המושג לפירוש

- 1 – ב (ספר שמסביר פירוש מילים)
- 2 – ד (יצירת מילה חדשה לדבר שאין לו שם)
- 3 – ה (השפה הראשונה שלומדים מההורים)
- 4 – ג (דף חדשות שיוצא כל יום או שבוע)
- 5 – א (דיבור אל אלוהים בבית הכנסת)

חלק ה' – סדרו את השלבים לפי הסדר הנכון

1. במשך כאלפיים שנה העברית שימשה בעיקר לתפילה וללימוד
2. אליעזר בן־יהודה החליט לדבר עברית עם משפחתו בלבד
3. בנו גדל כשהעברית היא שפת אמו
4. בן־יהודה חידש מילים וייסד עיתונים בעברית
5. בן־יהודה חיבר מילון גדול של השפה העברית

חלק ו' – כתיבה ומחשבה

1. תשובה חופשית, חשוב שהתלמיד יסביר את הבחירה בהיגיון
2. תשובה חופשית הכוללת רעיון שהשפה חיה ומתפתחת כשמשתמשים בה בפועל

כרטיס יציאה – מה לחפש

- מילון גדול של השפה העברית
- בעיקר לתפילה וללימוד
- גידל אותו כך שעברית תהיה שפת אמו ודיבר איתו רק עברית

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בשיחה קצרה על ההבדל בין שפה כתובה לשפה מדוברת
- כדאי לעודד את התלמידים להמציא בעצמם מילים חדשות כתרגיל יצירתי בכיתה

דף תרגול: החייאת השפה העברית ואליעזר בן־יהודה

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

פעם דיברו עברית רק בבית הכנסת ובלימוד. אליעזר בן־יהודה רצה שאנשים ידברו עברית גם בבית וברחוב.

📖 מילון קטן:

החייאת שפה	לגרום לשפה ישנה לחזור לשימוש יומיומי
תפילה	דיבור אל אלוהים, בדרך כלל בבית הכנסת
חידוש מילים	יצירת מילים חדשות לדברים שלא היה להם שם
מילון	ספר שמסביר את פירוש המילים בשפה
עיתון	דף או חוברת שמביאים חדשות
שפת אם	השפה הראשונה שתינוק שומע ולומד מהוריו
דור	קבוצת אנשים שנולדו וחיו באותה תקופה

1 חלק א' – שאלות הבנה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה השתמשו בעברית לפני בן־יהודה?

א) לתפילה וללימוד ב) למסחר בשווקים ג) לשירה בלבד ד) לכתיבת מכתבים

2. איך בן־יהודה דיבר עם המשפחה שלו?

א) לדבר רק אנגלית ב) לדבר עם המשפחה רק עברית ג) לא לדבר כלל ד) ללמד את ילדיו ערבית

3. מה מיוחד בילד של בן־יהודה?

א) הוא היה הראשון שעברית הייתה שפת אמו ב) הוא היה חייל ג) הוא כתב ספרים לילדים

ד) הוא גר בחוץ לארץ

4. איזה ספר גדול הוא כתב?

א) ספר בישול ב) מילון גדול ג) מפת העולם ד) ספר שירה

5. מה עוד הוא עשה בשביל העברית?

א) ייסד עיתונים בעברית ב) בנה בתי ספר לחקלאות ג) כתב סרטים ד) יצא להפלגות

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לפני בן־יהודה, אנשים דיברו עברית בבית ובשוק בכל יום.	☐	☐
2	בן־יהודה חידש מילים רבות בעברית.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	בן־יהודה גידל את בנו כך שעברית תהיה שפת אמו.	☐	☐
4	בן־יהודה חיבר מילון קטן בן עשרה עמודים בלבד.	☐	☐
5	בן־יהודה לא היה מעורב בעיתונות כלל.	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. במשך כאלפיים שנה העברית שימשה בעיקר ל _____ וללימוד.

2. אליעזר בן־יהודה הקפיד לדבר עם בני משפחתו רק ב _____ .

3. בן־יהודה גידל את בנו כשהעברית היא שפת _____ שלו.

4. בן־יהודה חיבר _____ גדול של השפה העברית.

5. בן־יהודה _____ מילים רבות שחסרו בשפה.

4 חלק ד׳ – התאימו בין המושג לפירוש

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מילון	___	**א.** דיבור אל אלוהים בבית הכנסת
2. חידוש מילה	___	**ב.** ספר שמסביר פירוש מילים
3. שפת אם	___	**ג.** דף חדשות שיוצא כל יום או שבוע
4. עיתון	___	**ד.** יצירת מילה חדשה לדבר שאין לו שם
5. תפילה	___	**ה.** השפה הראשונה שלומדים מההורים

5 חלק ה׳ – סדרו את השלבים לפי הסדר הנכון

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	אליעזר בן־יהודה החליט לדבר עברית עם משפחתו בלבד
☐	בנו גדל כשהעברית היא שפת אמו
☐	בן־יהודה חידש מילים וייסד עיתונים בעברית
☐	בן־יהודה חיבר מילון גדול של השפה העברית
☐	במשך כאלפיים שנה העברית שימשה בעיקר לתפילה וללימוד

6 חלק ו׳ – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. אילו הייתם צריכים להמציא מילה עברית חדשה לחפץ מודרני - איזו מילה הייתם מציעים ולמה?

2. כתבו בשלושה-ארבעה משפטים למה חשוב שלשפה יהיו דוברים שמדברים בה בחיי היומיום.

כרטיס יציאה

מה חיבר אליעזר בן־יהודה?

למה שימשה העברית לפני בן־יהודה?

מה עשה בן־יהודה כדי שבנו ידבר עברית?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀